

Výukový materiál v rámci projektu OPVK 1.5 Peníze středním školám

Číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0883
Název projektu: Rozvoj vzdělanosti
Číslo šablony: I/2
Datum vytvoření: 9. 1. 2013
Autor: Mgr. Renáta Zbořilová
Určeno pro předmět: Český jazyk a literatura
Tematická oblast: Porozumění textům v kontextu literárního vývoje 20. a 21. století
Obor vzdělání: Obchodník (66-41-L/01) – 3. ročník
Název výukového materiálu: pracovní list **Jaroslav Hašek – Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války II**
Popis využití: ověření znalostí o díle spisovatele, práce s literárním textem, porozumění textu
Čas: 15 minut

VÝCHOZÍ TEXT K ÚKOLŮM 1 – 11

„Jest rádium těžší než olovo?“

„Já ho prosím nevážil,“ se svým milým úsměvem odpověděl Švejk.

„Věříte v konec světa?“

„Napřed bych ten konec světa musel vidět,“ ledabyle odpověděl Švejk, „rozhodně se ho ale zejtra ještě nedočkám.“

„Dovedl byste vypočítat průměr zeměkoule?“

„To bych prosím nedovedl,“ odpověděl Švejk, „ale sám bych vám, pánové, dal také jednu hádanku: Je tříposchodovej dům, v tom domě je v každém poschodí 8 oken. Na střeše jsou dva vikýře a dva komíny. V každém poschodí jsou dva nájemníci. A teď mně řekněte, pánové, v kerým roce zemřela domovníkovi jeho babička?“

Soudní lékaři podívali se významně na sebe, nicméně jeden z nich dal ještě tuto otázku: „Neznáte nejvyšší hloubku v Tichém oceáně?“

„To prosím neznám,“ zněla odpověď, „ale myslím, že rozhodně bude větší než pod vyšehradskou skálou na Vltavě.“

Předseda komise se stručně otázel: „Stačí?“, ale přece si ještě jeden z členů vyžádal tuto otázku:

„Kolik je 12897 krát 13863?“

„729,“ odpověděl Švejk nemrkaje.

„Myslím, že to úplně postačí,“ řekl předseda komise, „můžete toho obžalovaného zas odvést na staré místo.“

„Děkuji vám, pánové,“ uctivě se ozval Švejk, „mně to také úplně stačí.“

Po jeho odchodu kolegium tří se shodlo, že je Švejk notorický blb a idiot podle všech přírodních zákonů vynalezených psychiatrickými vědátory.

V relaci odevzdané vyšetřujícímu soudci stálo mezi jiným:

Níže podepsaní soudní lékaři bazírují na úplné duševní otupělosti a vrozeném kretenismu představeného komisi výše ukázané Josefa Švejka, vyjadřujícího se slovy jako ‚At' žije císař František Josef I.‘, kterýžto výrok úplně stačí, aby osvětlil duševní stav Josefa Švejka jako notorického blba. Níže podepsaná komise navrhuje proto: 1. Zastaviti vyšetřování proti Josefu Švejkovi. 2. Odpraviti Josefa Švejka na pozorování na psychiatrickou kliniku ku zjištění, jak dalece jest jeho duševní stav nebezpečný jeho okolí.“

1. Zasad'te výňatek do kontextu díla a stručně popište situaci ve výňatku.

.....
.....
.....

2. Charakterizujte postavu Švejka na základě výňatku i znalosti díla.

.....
.....
.....
.....

3. Jmenujte alespoň 2 postavy z díla (kromě Švejka).

.....

4. Označte literární žánr knihy:

a) povídka	c) novela
b) román	d) komedie

5. Vysvětlete, proč se dílo označuje jako humoristické či satirické.

.....
.....

6. Výňatek je vyprávěn:

a) v er-formě	b) v ich-formě

7. Napište synonyma k těmto výrazům z textu:

a) bazírují	.....
b) duševní	.....
c) kolegium	.....
d) notorický	.....
e) odvětil	.....

8. Které slovní spojení lze označit jako oxymóron?

a) průměr zeměkoule	c) nejvyšší hloubku
b) pod vyšehradskou skálou	d) konec světa

9. Najděte v textu přechodník:

.....

10. Který výraz je archaismem?

a) ledabyle	c) idiot
b) jest	d) zejtra

11. Tvar *tříposchod'ovej* (dům) patří k:

a) dialektu	c) obecné češtině
b) slangu	d) argotu